

Bruselj, 2. oktober 2025
(OR. en)

13244/25

SOC 625
EMPL 412
GENDER 177
ANTIDISCRIM 86
JAI 1316
DROIPEN 109

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.: 12756/1/25 REV 1

Zadeva: Osnutek sklepov Sveta o nasilju nad ženskami in nasilju v družini:
preprečevanje, zgodnje odkrivanje in posredovanje
– *odobritev*

1. Predsedstvo je pripravilo osnutek sklepov Sveta o nasilju nad ženskami in nasilju v družini: preprečevanje, zgodnje odkrivanje in posredovanje.
2. Delovna skupina za socialna vprašanja je sklepe obravnavala 3. julija, 4. septembra in 22. septembra 2025.

3. Dosežen je bil načelni dogovor o osnutku besedila iz priloge k temu dopisu.
 4. Odbor stalnih predstavnikov naj osnutek sklepov iz priloge k temu dopisu posreduje Svetu EPSCO, da bi ga ta odobril na seji 17. oktobra 2025.
-

Osnutek sklepov Sveta o nasilju nad ženskami in nasilju v družini: preprečevanje, zgodnje odkrivanje in posredovanje

OB UGOTAVLJANJU NASLEDNJEGA:

1. Enakost spolov in človekove pravice so temeljne evropske vrednote. Enakost med ženskami in moškimi je temeljna pravica in temeljna vrednota Evropske unije, zapisana v Pogodbah in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina).
2. V členu 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije je določeno, da si „[v] vseh svojih dejavnostih [...] Unija prizadeva odpraviti neenakosti in spodbujati enakost med moškimi in ženskami“.
3. V Listini je navedeno, da se mora „enakost žensk in moških [...] zagotoviti na vseh področjih“ in da ima „vsakdo [...] pravico do spoštovanja telesne in duševne celovitosti“.
4. Nasilje nad ženskami in nasilje v družini izhajata iz zgodovinske in strukturne neenakosti v odnosih moči med ženskami in moškimi, tudi seksizma. Gre za obliko nasilja zaradi spola, prvenstveno nad ženskami in dekleti, ki ga izvajajo moški. Preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njima sta družbena odgovornost, saj nasilje spodkopava enakost spolov ter pravico žensk in deklet do enakosti na vseh področjih življenja, ovira njihovo enakopravno udeležbo v družbi in na trgu dela ter ima lahko resne zdravstvene ali varnostne posledice in se lahko konča celo s smrtjo. V kriznih razmerah in konfliktih se znatno poveča tveganje nasilja zaradi spola. Družbe brez nasilja nad ženskami in nasilja v družini ne bodo le bolj zdrave in varnejše, temveč tudi bolj zaščitene, uspešne in demokratične.

5. Nasilje nad ženskami in nasilje v družini imata več različnih oblik, vključno s fizičnim, psihološkim, spolnim, ekonomskim in tehnološko podprtim nasiljem, pohabljanjem ženskih spolovil, prisilno poroko, nasiljem zaradi časti in femicidom. Vzorci, povezani z nasiljem nad ženskami in nasiljem v družini, vključujejo tudi prisilni nadzor.
6. V uvodni izjavi (6) Direktive 2024/1385/EU o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini je navedeno, da se nasilje nad ženskami in nasilje v družini lahko stopnjujeta, kadar je oseba žrtev diskriminacije zaradi kombinacije spola in drugih razlogov za diskriminacijo iz člena 21 Listine. Poleg tega so lahko nekatere žrtve v posebnih okoliščinah, med drugim tistih, ki so navedene v uvodni izjavi 71 Direktive, izpostavljene večjemu tveganju nasilja.
7. Eurostat, Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) in Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) v *EU Gender-Based Violence Survey 2024* (Raziskava EU o nasilju zaradi spola za leto 2024) ugotavljajo, da je večina žensk, ki so doživele nasilje, to razkrila nekomu, ki jim je blizu, vendar je le vsaka peta ženska stopila v stik z izvajalcem zdravstvenih ali socialnih storitev, le vsaka osma pa je dogodek prijavila policiji. To pomeni, da imajo lahko navzoče osebe osrednjo vlogo, tako da se odzovejo, ko opazijo ali sumijo, da gre za nasilje nad ženskami ali nasilje v družini, tudi tako, da pristopijo k žrtvi nasilja ali jo podprejo. Vsakdo se lahko znajde v položaju navzoče osebe, ki ve ali sumi, da prihaja do nasilja. Ozaveščanje in izobraževanje celotnega prebivalstva sta torej bistvena za to, da bi ljudje znali prepoznati znake nasilja ter vedeli, kje poiskati pomoč in kako se najbolje odzvati ali posredovati.
8. Otroci, ki so izpostavljeni nasilju nad ženskami in nasilju v družini ali gospodinjstvu ali so jima priča, so sami žrtve nasilja ter imajo lahko dolgoročne težave s telesnim in duševnim zdravjem, zato je lahko njihova udeležba v družbi, tudi v izobraževanju, ovirana. Poleg tega so lahko bolj izpostavljeni nasilnemu vedenju v svojih prihodnjih odnosih ali temu, da sami razvijejo nasilno vedenje.

9. Enakost spolov ter zavračanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini sta neločljivo povezana. Inštitut EIGE v svojem indeksu enakosti spolov za leto 2024 ugotavlja, da je tam, “kjer je enakost spolov večja, manj verjetno, da bodo ljudje dopuščali nasilje nad ženskami“, kar „kaže, da je napredek v smeri enakosti spolov v EU ključnega pomena za izkoreninjenje nasilja nad ženskami“.
10. Evropska komisija je marca 2025 v svojem načrtu za pravice žensk predstavila svojo dolgoročno vizijo za doseganje enakosti spolov, v kateri je določila ključna načela in cilje politike, tudi v zvezi s preprečevanjem vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti ter bojem proti njim.
11. Ženske in dekleta so nesorazmerno izpostavljene vsem oblikam nasilja zaradi spola, tudi najbolj skrajnim in brutalnim oblikam, kot je femicid. Tudi moški in dečki so lahko žrtve nasilja v družini in se lahko ob tem soočajo z izzivi, povezanimi s spolom, saj jih lahko spolni stereotipi in škodljive družbene norme odvrnejo od tega, da bi se obrnili na nekoga, ki jim je blizu, od iskanja zdravljenja ali pomoči ali od prijave svojih razmer.
12. V skladu z uvodnimi izjavami Direktive (EU) 2024/1385 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini bi morale države članice „sprejeti ukrepe za preprečevanje utrjevanja škodljivih spolnih stereotipov, da bi izkoreninile idejo o podrejenosti žensk ali o stereotipnih vlogah žensk in moških. To bi lahko vključevalo tudi ukrepe za zagotovitev, da se kultura, običaji, vera, tradicija ali čast ne dojemajo kot opravičilo za kazniva dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini oziroma niso razlog za njihovo milejšo obravnavo.“

13. Na ravni EU in nacionalni ravni je bil dosežen znaten napredek v boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, vključno s sprejetjem Direktive (EU) 2024/1385 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter pristopom EU k Istanbulski konvenciji. Vendar je ta nesprejemljiv pojav še vedno zelo razširjen in je v zvezi z njim premalo prijav. Zato so potrebni nadaljnji ukrepi, zlasti ukrepi za izboljšanje preprečevanja in zgodnjega odkrivanja nasilja, pa tudi tveganja nasilja, ter ukrepi za spodbujanje posredovanja v primeru nasilja, še preden se to stopnjuje.
14. Iztekajo se tudi različni strateški okviri, povezani z enakostjo spolov, med katerimi so sporočila Komisije, kot so: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025, akcijski načrt EU za enakost spolov (GAP III) in akcijski načrt EU za ženske, mir in varnost za obdobje 2019–2024 ter akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 in strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025.
15. Ti sklepi temeljijo na že opravljenem delu in političnih zavezah, ki so jih izrazili Svet Evropske unije, Komisija in Evropski parlament ter zadevni deležniki na tem področju, med drugim v dokumentih iz priloge.

SVET EVROPSKE UNIJE POZIVA DRŽAVE ČLANICE, naj v skladu s svojimi pristojnostmi in ob upoštevanju nacionalnih okoliščin:

16. pri izvajanju Direktive (EU) 2024/1385 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ustrezno upoštevajo pomen preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in posredovanja. Ob upoštevanju navedenega in za obravnavo problema nezadostnega prijavljanja je zlasti pomembno, da se razvijejo in izvajajo učinkoviti ukrepi za spodbujanje vseh oseb, ki vedo ali v dobri veri sumijo, da je prišlo do nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ali da je pričakovati nasilna dejanja, da taka dejanja prijavijo pristojnim organom, ne da bi se bali negativnih posledic;

17. spodbujajo usposabljanje delavcev in delavk, ki delajo na ustreznih področjih, tudi tistih, ki delajo z manjšinami in težko dostopnimi skupnostmi ali osebami v ranljivem položaju, ter ozaveščanje in izobraževanje celotnega prebivalstva, tudi navzočih oseb, o dostopu do informacij in nasvetov o varnih in učinkovitih načinih iskanja pomoči in zagotavljanja podpore ali drugega posredovanja v primerih nasilja ali zaznanega tveganja nasilja;
18. spodbujajo medsektorska partnerstva, usposabljanje, usklajevanje in sodelovanje med vsemi ustreznimi akterji, da bi na primer zdravstvenim delavkam in delavcem, policiji, sodnim organom, vzgojiteljicam in vzgojiteljem, socialnim službam, kriznim centrom in zatočiščem za ženske, službam za zaščito otrok in civilni družbi omogočili, da čim prej odkrijejo tveganja in znake različnih oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini, vključno s fizičnim, psihološkim, spolnim, ekonomskim, tehnološko podprtim nasiljem in nasiljem zaradi časti, pohabljanjem ženskih spolovil, prisilno poroko ter femicidom, pa tudi prisilnim nadzorom, ter da bi zgodaj ukrepali, tudi z napotitvami;
19. sprejmejo ukrepe za spodbujanje krepitve ekonomskega položaja in finančne neodvisnosti žensk, med drugim z izboljšanjem njihovega vključevanja v družbo in na trg dela, saj lahko finančna neodvisnost žensk izboljša njihovo zmožnost, da zapustijo ali končajo nasilen odnos ali položaj ter tako preprečijo nadaljnje stopnjevanje nasilja;
20. podpirajo razvoj orodij in usposabljanja za zdravstvene delavke in delavce, oskrbovalke in oskrbovalce ter socialne delavke in delavce, da bi jim pomagali odkriti primere nasilja nad nosečnicami in novimi starši, pri čemer je treba upoštevati, da se lahko nasilje stopnjuje v času nosečnosti in poroda, da je nosečnost priložnost za posredovanje zaradi pogostejšega stika med žrtvami, storilci ter zdravstvenimi delavkami in delavci, socialnimi delavkami in delavci ter oskrbovalkami in oskrbovalci ter da je zato obdobje med nosečnostjo in ob porodu lahko primeren trenutek za posredovanje in zaustavitev nasilnega vedenja;

21. sprejmejo ukrepe za zaščito in podporo otrokom, ki živijo v okolju, v katerem je prisotno nasilje nad ženskami ali nasilje v družini ali v katerem obstaja tveganje zanj, ter otrokom, ki so izgubili starša zaradi femicida ali intimnopartnerskega nasilja, da bi se upoštevalo, da so tudi oni sami žrtve, in bi se zmanjšalo tveganje, da bi ti otroci pozneje v življenju razvili nasilno vedenje ali sami ponovno postali žrtve;
22. spodbujajo ozaveščenost, zlasti med otroki in mladimi odraslimi, o enakosti spolov ter zdravih odnosih in kulturi privolitve, vključno s privolitvijo v spolne odnose, pa tudi o znakih nasilja nad ženskami in dekleti ter nasilja v družine, pa tudi glede obsega in posledic tega nasilja, tako na spletu kot tudi drugje, ter zagotovijo, da imajo v celotnem obdobju svojega razvoja dostop do pomoči, usmerjanja in podpore, primernih njihovi starosti;
23. spodbujajo dostopne programe za obravnavo storilcev, pri katerih po potrebi sodelujejo njihove družine, kar bi moralo vključevati tudi zaščitne ukrepe za preprečevanje ponovne viktimizacije, da se podpre rehabilitacija storilcev in ustavi njihovo nasilno vedenje ter prekine medgeneracijski krog nasilja;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO IN DRŽAVE ČLANICE, NAJ v skladu s svojimi pristojnostmi ter po potrebi ob sodelovanju Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) in Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA):

24. izboljšajo zbiranje, analizo, objavo in uporabo podatkov o nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter o posledicah takega nasilja za žrtve in družbo ter zagotovijo, da so ti podatki razčlenjeni vsaj po spolu in starostni skupini (otrok/odrasli) žrtve in storilca ter zajemajo, kadar je to mogoče in ustrezno, razmerje med žrtvijo in storilcem ter vrsto kaznivega dejanja, da se omogočijo na dokazih temelječi in ciljno usmerjeni ukrepi, pri čemer se upošteva, da se nasilje nad ženskami in nasilje v družini lahko stopnjujeta, kadar je oseba žrtev diskriminacije zaradi kombinacije spola in drugih razlogov za diskriminacijo iz člena 21 Listine ter da so lahko nekatere žrtve v posebnih okoliščinah, med drugim tistih, ki so navedene v uvodni izjavi 71 Direktive o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, izpostavljene večjemu tveganju nasilja;
25. ob zavedanju, da so otroci, ki so priče nasilju, tudi sami žrtve, izvajajo študije o nasilju nad ženskami ali nasilju v družini, ki so mu priča otroci, tudi glede obsega tega pojava in njegovega dolgoročnega vpliva na zadevne otroke, ter ozaveščajo o problemu prič nasilja;
26. spodbujajo raziskave, inovacije, izobraževanje in izmenjavo najboljših praks na področju boja proti vsem oblikam nasilja nad ženskami in nasilja v družini s preprečevanjem, zgodnjim odkrivanjem in posredovanjem;

27. sprejmejo in izvajajo akcijske načrte za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, vključno z ukrepi za spodbujanje preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in posredovanja, ter zagotovijo, da so ti načrti multidisciplinarni, izvedljivi in ustrezno financirani, ter se med pripravo teh načrtov ustrezno posvetujejo s civilno družbo, tudi z organizacijami žensk;
28. izvajajo ozaveščanje v celotni družbi, zlasti v izobraževalnih ustanovah, o nasilju nad ženskami in nasilju v družini, tudi o njegovem obsegu in posledicah, pri čemer posebno pozornost namenijo vlogi navzočih oseb in njihovi zmožnosti za posredovanje ter obravnavajo ženske in moške;
29. dejavno olajšujejo in spodbujajo sodelovanje moških in dečkov kot akterjev in upravičencev do enakosti spolov, tudi z ukrepi za boj proti spolnim stereotipom in škodljivim družbenim normam na spletu in drugje ter ukrepi za vključevanje moških in dečkov v dejavnosti preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in posredovanja, pri čemer se upošteva, da so otroci že od zgodnjega otroštva izpostavljeni razširjenim stereotipnim predstavam, objektivizaciji in seksualizaciji deklet in žensk tako na spletu kot tudi drugje, s čimer se lahko ohranjajo škodljive vloge spolov in odnosi, pa tudi banalizira nasilje zaradi spola, zlasti nasilje nad ženskami in dekleti. Spodbujajo ukrepe za krepitev duševnega zdravja za vse ter se borijo proti spolnim stereotipom in negativnim družbenim normam, vključno s tabuji, ki ženske in dekleta, zlasti pa moške in dečke, odvrčajo od izkazovanja ranljivosti, s čimer omejujejo njihovo zmožnost, da poiščejo podporo, kadar jo potrebujejo, tudi v primerih, ko je nasilje usmerjeno proti njim ali kadar se bojijo, da bi lahko sami bili nasilni;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

30. pri prihodnjem oblikovanju strateških dokumentov, kot je samostojna strategija na visoki ravni za enakost spolov za obdobje po letu 2025, ki vsebujejo tako ciljno usmerjene ukrepe kot sistematično vključevanje vidika spola v politike in dejavnosti EU, vanje vključi ukrepe za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini na spletu in drugje, tudi ukrepe za preprečevanje, zgodnje odkrivanje in posredovanje, kot so navedeni v teh sklepih.
-

Sklici

1. Zakonodaja EU

Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini

2. Svet

Sklepi Sveta o izkoreninjenju nasilja nad ženskami v Evropski uniji (dok. 6585/10)

Sklepi Sveta o preprečevanju nasilja nad ženskami in opravljanju storitev za pomoč žrtvam nasilja v družini (dok. 17444/12)

Sklepi Sveta o preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, tudi pohabljanja ženskih spolnih organov, in boj proti njim (dok. 9543/14)

Sklepi Sveta o socialno-ekonomskem vplivu COVID-19 na enakost spolov (dok. 8878/21)

Sklepi Sveta o ekonomskem opolnomočenju in finančni neodvisnosti žensk kot poti do dejanske enakosti spolov (dok. 8957/24)

Sklepi Sveta o krepitvi duševnega zdravja žensk in deklet s spodbujanjem enakosti spolov (dok. 16366/24)

Sklepi Sveta o spodbujanju enakosti spolov v digitalni dobi, ki temelji na umetni inteligenci: šesti horizontalni pregled uresničevanja Pekinških izhodišč za ukrepanje s strani držav članic in institucij EU (dok. 9984/25)

3. Evropska komisija

Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025. (Dok. 6678/20.
(Referenčna št. Komisije: COM(2020) 152 final)

Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025. (Dok. 13081/20.
(Referenčna št. Komisije: COM(2020) 698 final)

Načrt za pravice žensk. (Dok. 6756/25. (Referenčna št. Komisije: COM(2025) 97 final)

4. Evropski parlament

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o
opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz
člena 83(1) PDEU (2021/2035(INL))

5. Eurostat, Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) in Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE)

Raziskava EU o nasilju zaradi spola (2024)

6. Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE)

Intimate partner violence and witness intervention: what are the deciding factors?
(Intimnopartnersko nasilje in posredovanje prič: odločilni dejavniki) (2020)

Combating Cyber Violence against Women and Girls (Boj proti kibernetškemu nasilju nad
ženskami in dekleti) (2022)

Gender Equality Index (Indeks enakosti spolov) (2024)

https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities?language_content_entity=en

7. Združeni narodi

Pekinška deklaracija in Izhodišča za ukrepanje (program ZN za enakost spolov in krepitev vloge žensk) Konvencija ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW)

8. Svet Evrope

Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima („Istanbulska konvencija“) (CETS št. 210)

9. Drugo

Posledice nasilja v družini za otroke

(Urad za zdravje žensk, ministrstvo ZDA za zdravje in socialne zadeve, 2024)

<https://womenshealth.gov/relationships-and-safety/domestic-violence/effects-domestic-violence-children#references>